

Verslag casevragen SCCM auditordagen ISO 45001 editie 2024

9 april 2024

C A S E

Wijzigingen in eisen en toetsing van RI&E's (juli 2022)

TOELICHTING CASE

In 2022 is nieuwe wetgeving van kracht geworden met betrekking tot de inhoud en toetsing van RI&E's en plannen van aanpak (PvA). Belangrijke wijzigingen zijn onder meer:

RI&E

- Benoemen en aanpakken van 'achterliggende grondoorzaken' van risico's;
- Gebruik van gegevens over verzuim en informatie en inzichten van bedrijfsarts en andere deskundigen over arbeidsgerelateerde oorzaken van verzuim;
- Gebruik ongevallenregistraties en daarin zichtbare trends van grondoorzaken;
- Implementatie van het arbobeleid op de werkvloer.

PvA

- Ook wegnemen van grondoorzaken;
- Motiveren van afwijkingen van arbeidshygiënische strategie;
- Bepalen van de effectiviteit van de maatregelen;
- Beschrijven van implementatiemaatregelen op de werkvloer en bevoegdheid personen.

Toetsing

- De RI&E dient zowel in de volle breedte (systeemtoets) als op verdiepingen (scopetoets) te worden beoordeeld. De systeemtoets kan door elke gecertificeerde kerndeskundigen en bedrijfsarts worden gedaan. De toetsing van verdiepende RI&E's dient te gebeuren door een voor het betreffende onderwerp gecertificeerde kerndeskundige;
- Geen eindoorddeel RI&E en PvA maar adviezen op onderdelen.

RI&E tijdens ISO 45001-audit

In dit hoofdstuk staan de casevragen die tijdens de auditordagen zijn bediscussieerd. Bij elke vraag is de uitkomst van de discussies samengevat in de 'gewenste benadering'. Deze 'gewenste benadering' is door het door SCCM ingestelde Centraal College van Deskundigen voor ISO 45001 vastgesteld.

CASEVRAGEN 1A-1F EN GEWENSTE BENADERING

1A Hoe vaak wordt tijdens een auditcyclus de inhoud van de RI&E en plan van aanpak (PvA) en de ontwikkeling van de RI&E/PvA aan de orde gesteld?

→ **Gewenste benadering**

Bij een initiële audit en een hercertificatieaudit wordt de RI&E in volle breedte beoordeeld. Bij een controleaudit wordt vooral gekeken naar de implementatie van de maatregelen uit het PvA en de uitvoering van eventuele acties die in het PvA zijn benoemd ten aanzien van de geplande verdiepende RI&E's. De actualiteit van de RI&E kan aan de orde worden gesteld bij veranderingen in de organisatie die een mogelijk effect hebben op de RI&E.

1B Er worden sinds juli 2022 nieuwe eisen gesteld aan de inhoud van RI&E's (zoals benoemen van grondoorzaken, inbreng van bedrijfsartsen etc.). Wanneer dient een ISO 45001-gecertificeerde organisatie deze nieuwe eisen geïmplementeerd te hebben in de RI&E? Beantwoord deze vraag voor zowel een organisatie die initieel wordt beoordeeld als voor een organisatie die al voor 2022 een ISO 45001-certificaat had.

→ **Gewenste benadering**

De bepaling van grondoorzaken zou al op basis van de eisen in ISO 45001 uitgevoerd moeten zijn. Bij de identificatie en beoordeling van risico's en kansen en de bepaling van maatregelen mag worden verwacht dat daarbij wordt uitgegaan van de grondoorzaken. Bij een nieuwe ISO 14001-gecertificeerde organisatie zou je verwachten dat deze nieuwe eisen aan de RI&E al zijn geïmplementeerd en beschikken over een RI&E-toetsing op basis van de nieuwe eisen. In de wetgeving is geen datum opgenomen dat de RI&E aan de nieuwe eisen moet voldoen. Voor een al gecertificeerde organisatie mag je daarom verwachten dat op het moment dat de RI&E opnieuw moet worden getoetst, deze tegen de nieuwe eisen wordt uitgevoerd. Van een ISO 45001-gecertificeerde organisatie mag worden verwacht dat bekend is dat er nieuwe eisen aan de RI&E worden gesteld en dat deze eisen zijn geïdentificeerd en er een plan is om indien van toepassing de RI&E aan te passen.

1C Wanneer vindt u dat een RI&E opnieuw moet worden opgesteld en aangeboden voor toetsing? Is dat bijvoorbeeld in ieder geval iedere 5 of 10 jaar? Of alleen op het moment dat er grote wijzigingen zijn in de organisatie? Of wijzigingen in de wet- en regelgeving etc.? Kunt u zich situaties voorstellen dat de laatste toetsing van de RI&E langer dan 10 jaar is geleden?

→ **Gewenste benadering**

Bij een ISO 45001-gecertificeerde organisatie mag worden verwacht dat de RI&E / de identificatie van gevaren en beoordeling van risico's steeds actueel wordt gehouden. De RI&E is een dynamisch document. Na verloop van tijd is het totaal van de wijzigingen zodanig dat een nieuwe toetsing mag worden verwacht. Dit is in ieder geval aan de orde bij nieuwe activiteiten van de organisatie; wijzigingen in de omvang van de organisatie/activiteiten (bijv. sterke groei van de organisatie); grote veranderingen in processen en/of gebruikte materialen. Je kunt hier niet van een termijn van 5 of 10 jaar spreken omdat dit afhankelijk is van de veranderingen in de organisatie, werkzaamheden of wetgeving. In theorie zou het langer dan 10 jaar kunnen duren voordat een RI&E opnieuw moet worden beoordeeld. In de praktijk is dit echter niet voorstelbaar, binnen een periode van 10 jaar zullen er over het algemeen zoveel zaken zijn veranderd dat een nieuwe beoordeling noodzakelijk is.

In ieder geval dienen nieuwe verdiepingen op de RI&E te worden uitgevoerd of getoetst door een gecertificeerde kerndeskundige.

1D Een van de nieuwe eisen aan de RI&E is dat zogenaamde 'grondoorzaken' in de RI&E worden opgenomen en aangepakt. Dit om te voorkomen dat er sprake is van symptoombestrijding. Wat is de relevantie van de toevoeging van 'grondoorzaken' ten opzichte van de toepassing van de arbeids-hygiënische strategie waarbij ook moet worden gekeken naar de bron?

→ **Gewenste benadering**

Het benoemen van de 'grondoorzaken' heeft ten opzichte van de arbeidshygiënische strategie vooral toegevoegde waarde bij onder meer het analyseren van ongevallen en het vinden van de mogelijke oorzaken van terugkerende ongevallen of afwijkingen in de uitvoering. Bijvoorbeeld bij interne audits en/of looprondes kunnen constatering worden gedaan die niet overeenkomen met de afspraken (bijv. geblokkeerde looproutes; niet gebruiken van PBM's etc.; het niet halen van plannings). Bij al deze situaties is het van belang om te zoeken naar de grondoorzaak. Grondoorzaken kunnen dan bijvoorbeeld zijn dat er onvoldoende kennis is; middelen beschikbaar gesteld; cultuur die niet aansluit etc. Alleen het nemen van correctieve maatregelen is dan onvoldoende om herhaling te voorkomen.

Hiermee wordt in de wet expliciet gemaakt wat al onderdeel was van ISO 45001: namelijk het beoordelen van oorzaken en het nemen van maatregelen om deze wet te nemen. Hiervoor werden de basisrisicofactoren en de arbeidshygiënische strategie gebruikt.

1E Stel, u voert een initiële audit tegen ISO 45001 uit bij RepairParts BV (zie de casebeschrijving in de bijlage). Bij RepairParts BV is een rapportage beschikbaar van een RI&E welke recent is getoetst op basis van de nieuwe eisen. Uit de toetsing komt naar voren dat de buitendienst van RepairParts BV, welke wel onder de gevraagde scope voor ISO 45001 valt, niet is opgenomen in de RI&E. Hoe gaat u hiermee om? Is dit een belemmering om gecertificeerd te worden of is het acceptabel dat dit op een later moment wordt toegevoegd?

→ **Gewenste benadering**

Dit zou een belemmering moeten zijn om RepairParts BV voor te dragen voor certificatie. De buitendienst is onderdeel van de scope van het certificaat en dus zou de RI&E ook voor dit bedrijfsonderdeel uitgevoerd moeten zijn.

1F Het resultaat van de toetsing van de RI&E op basis van de nieuwe eisen wordt vastgelegd in een uitgebreide rapportage. Op basis van de nieuwe opzet wordt er geen eindconclusie ten aanzien van het wel/niet voldoen van de RI&E meer geformuleerd. Wel wordt er gerapporteerd of wel/niet aan bepaalde eisen wordt voldaan. In veel gevallen zal het zo zijn dat er zaken worden geconstateerd die 'niet conform' de eisen zijn die aan de RI&E worden gesteld. In de bijlage is bijvoorbeeld te zien dat RepairParts BV verschillende verdiepende RI&E's nog niet heeft uitgevoerd. Wat zijn de gevolgen van het feit dat niet aan alle eisen uit de Arbowet is voldaan en 'niet conform' zijn?

→ **Gewenste benadering**

Het feit dat er nog punten zijn die niet conform de eisen aan de RI&E zijn, hoeft niet bij voorbaat een belemmering te zijn voor het verstrekken van een ISO 45001-certificaat. Het wel of niet verstrekken van het certificaat is afhankelijk van de onderwerpen waarvoor geen verdiepende RI&E is uitgevoerd. Wanneer dit risico's betreft die frequent aan de orde zijn en de kern van de activiteiten raken, zoals bijvoorbeeld fysieke belasting in het distributiecentrum bij RepairPart BV, zullen de daarmee verband houdende verdiepingen uitgevoerd moeten zijn. In het Plan van Aanpak dient een planning te staan voor de uitvoering van de nog ontbrekende verdiepingen. Voor certificatie is van belang dat het een realistische planning is waarvoor ook voldoende capaciteit/middelen zijn. Dit kan bijvoorbeeld ook blijken uit de betrokkenheid en intenties van de directie. Bij vervolgaudits zal dan de uitvoering worden beoordeeld.

Beschrijving RepairParts BV

CASEBESCHRIJVING

RepairParts BV* is een bedrijf dat voor een groot aantal verschillende merken van apparaten en machines opslag en distributie verzorgt van reparatieonderdelen. RepairParts BV heeft daarvoor een centraal kantoor en magazijn/distributiecentrum van waaruit de reparatieonderdelen worden verspreid. De opgeslagen onderdelen zijn zeer verschillend van omvang en gewicht. Het gaat om zowel producten van enkele grammen tot producten van circa 10 kilo.

RepairParts BV in hoofdlijnen

- RepairParts BV heeft een kantoor waar circa 30 mensen werkzaam zijn en een distributiecentrum waar circa 50 mensen werkzaam zijn. Daarnaast is er een buitendienst met circa 10 personeelsleden.
- De omzet van RepairParts ontwikkelt zich positief. Deze is de laatste 10 jaar zeer sterk gegroeid jaarlijks met minimaal 10%.
- Het ziekteverzuim is in zowel 2022 als 2023 circa 8%.
- Het distributiecentrum is vergaand geautomatiseerd in de zin dat er looproutes zijn waarbij een soort van 'apothekerskasten' automatisch opengaan en de vakken van het goede product worden verlicht zodat het product makkelijk kan worden gepakt.
- Onderdelen komen in gasgevulde containers aan. In het distributiecentrum zijn zowel elektrische vorkheftrucks als met dieselmotoren.
- De werkdruk voor de medewerkers van het distributiecentrum is hoog door de combinatie van groei en problemen bij het vinden van personeel.
- Het distributiecentrum is verdeeld in afdelingen 'orderpicking', verzending en aanvulling.
- In het distributiecentrum rijden vorkheftrucks.
- Er zijn ook gevaarlijke stoffen aanwezig voor bijvoorbeeld het lijmen, reinigen en smeren van onderdelen.

* RepairParts BV is een fictief bedrijf. De bedrijfsbeschrijving is opgesteld door het combineren van informatie van websites van diverse bedrijven actief in deze branche, daar waar nodig bewerkt en aangevuld.

BIJLAGE 2

Onderdeel uit het rapport toetsing en advies RI&E RepairParts BV

Opgesteld door drie geregistreerde toetsers HVK, A&O en Arbeidshygiënist

VERDIEPENDE RI&E*	ARBOBESLUIT	CONFORM	TOELICHTING
Jeugdigen	art. 1.36	Ja	Zie 3.6 en 3.7. In 2018 is een RI&E voor jeugdigen opgesteld en getoetst. Deze RI&E is opgenomen in de huidige RI&E.
Er zijn momenteel geen jeugdigen werkzaam.	302301	Reinigingsverdunder	1263
Zwangere werknemers	art. 1.41	Nee	Zie 3.6 en 3.7.
Psychosociale arbeidsbelasting	art. 2.15	Nee	Zie 3.7. Als actiepunt opgenomen in de RI&E.
Voorkoming en beperking van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen	art. 2.2 t/m art. 2.5b	N.v.t.	
Explosieve veiligheid	art. 3.5c	N.v.t.	
Gevaarlijke stoffen, met aanvullende registratie gevaarlijke stoffen	art. 4.2 en art. 4.2a	Nee	Zie 3.7. Als actiepunt opgenomen in de RI&E.
Kankerverwekkende of mutagene stoffen en kankerverwekkende processen	art. 4.13	Nee	Zie 3.7. Onderdeel van de nadere inventarisatie gevaarlijke stoffen.
Biologische agentia	art. 4.85 en art. 4.97	Ja	Voldoende opgenomen in de RI&E (legionella).
Fysieke belasting	art. 5.3b	Nee	Als actiepunt opgenomen in de RI&E.
Beeldschermwerk	art. 5.9	Nee	Zie 3.7.
Lawaai	art. 6.7	Ja	In 2019 uitgevoerd en destijds ook getoetst.
Trillingen	art. 6.11b en art. 6.11c	Nee	Zie 3.7.
Kunstmatige optische straling	art. 6.12d)	Nee	Niet van toepassing.
Elektromagnetische velden	art. 6.12k	Nee	Zie 3.7.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	art. 8.2	Ja	Onderdeel van de RI&E per vestiging.
Machines	Machinerichtlijn/ Richtlijn arbeidsmiddelen	Nee	Als actiepunt opgenomen in de RI&E.

* Is bepaald of nadere verdiepende RI&E's en/of aanvullende metingen nodig zijn om de blootstelling aan bepaalde arbeidsbelastende factoren en de daarmee samenhangende risico's vast te stellen?

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen. Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001, ISO 45001 en ISO 50001. Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante milieu- en G&VW-wet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond en veilig werken (SCCM)

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 9 april 2024

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.